

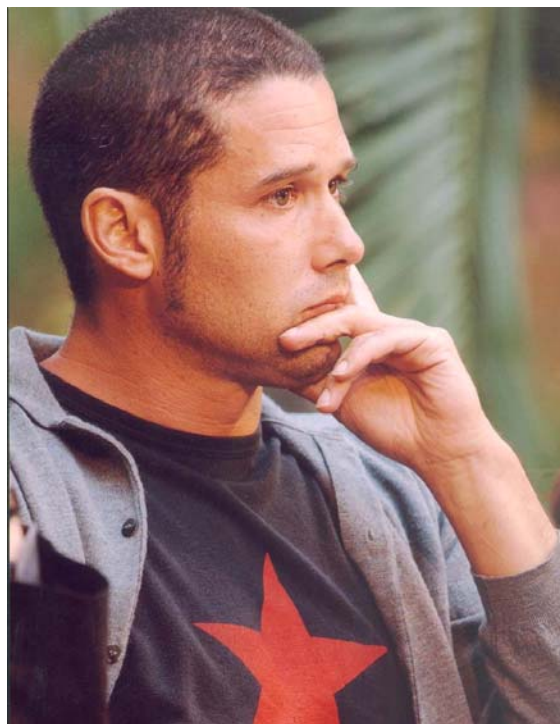
DINS UNA CARCULLA

Pròleg de Marc Romera

Entrevista de Guillem Miralles guimipu@hotmail.com

Marc Romera (Barcelona, 7 juliol 1966)

L'animalogia el va captivar fins que va haver de decidir carrera, i a última hora es va passar a les lletres per culpa del vici d'escriure en el qual va caure als 14 anys. Va estudiar filologia a la Central i als bars de Plaça Universitat. Ha fet d'entrenador de bàsquet, policia naval, professor de secundària, tècnic editorial, corrector, traductor i restaurador. Ha escrit poesia satírica per a Rac-1, i ha col·laborat fent un espai de poesia a Com-Ràdio. Actualment col·labora al Quadern de El País i prepara l'obertura del restaurant Ràdio Ohm. Prepara un llibre de contes. Encara no ha mort.

POESIA

- *AL BALCÓ HI PENJA UN BOSC DE COLOBRES MESQUINES* (Premi Gabriel Ferrater, 1986)
- *GENOLLS DE FUM*, (Premi Amadeu Oller, 1988)
- *DISFRESSES*, Ed. Columna (Premi Martí Dot, 1989)
- *LA MANDRA*, Ed. Columna (Premi L.-Picó, 1993)
- *LA MEL*, Eumo Editorial, 2002
- *LA PAU DEL CRANC*, Ed. Empúries, (Premi St. Cugat de poesia, 2002)

NARRATIVA

- *MALA VIDA*, Angle Editorial

PRÒLEG - DE VEGADES

Si bé és veritat que això de la xarxa desvirtua definitivament el concepte de cànon, també ho és que la desmesura editorial encara li fa més mal a l'assumpte. És a dir, Bloom arrossega raó quan adverteix dels perills de la lliure circulació de matèria literària per internet i de l'accessibilitat de qualsevol text a la penjabilitat informàtica, perquè això és com dir que desapareixen els criteris, és a dir, els sedassos que haurien de vetllar per una mínima qualitat de tot allò que hi ha. És una gran veritat que conviu amb l'altra gran veritat de la llibertat que suposa el tenir-ho tot a mà i el poder-ho fer tot públic sense haver de passar per catalogacions o per decididors amb galons qüestionables, tot i que això permeti que tantíssima porqueria i tantíssima mediocritat circuli i inundi de pàgines que qualsevol escriptor amb un mínim de criteri o autocrítica o pudor mai no s'atreveria a exposar als ulls de navegants tafaners, àvids de qualsevol barroeria. El problema a la inversa resideix en la tasca patètica de l'editor. Si ens mirem amb deteniment què s'edita al món o què s'edita a casa ens adonarem que la merda se'ns menja i es menja les taules de novetats de les llibreries abans de desaparèixer en magatzems o incineradores de llibrots que mai no haurien d'haver estat. La literatura de consum s'ha imposat definitivament a la literatura, i només uns pocs editors aposten pel text amb pretensions canòniques malgrat ser molt conscients de la necessitat que tenen d'anar editant porqueries per subsistir com a negoci. Això fa que el paper de sedàs que hauria de fer l'editor, de decididor del que és bo i el que no ho és, s'estigui desvirtuant a marxades, i que moltíssimes vegades moltíssims textos de qualitat siguin bandejats en nom de la no

comercialitat i de la dificultat o de l'excessiva ambició literària. D'aquests textos, i d'escriptors de textos com aquests, n'hi ha uns quants, i veuen reiteradament com se'ls tanquen les portes del podrit món literari mentre aquestes resten obertes a morenetes atractives que presenten programes a la tele i que escriuen amb una lleugeresa i una manca de profunditat que recorda els arguments de les telenovel·les, o escriptors que fa vint anys que no han escrit una pàgina interessant però que el seu estatus els fa intocables o inqüestionables, o d'altres que per ser amics de qui són o que per dur el cognom que duen o que per pertànyer al món al qual pertanyen ja tenen l'edició de les seves obres assegurades. I què ha de fer el pobre escriptor bandejat, amb la seva vocació i la seva fe? El millor que poden fer és llimar-se les encertades teories de Bloom amb paper de vidre i buscar-se iniciatives com la de la revista internàutica per donar a conèixer el seu esforç. Per això, malgrat els perills globalitzadors i banalitzadors, també en el món literari, que amaga la xarxa, pot arribar a ser molt positiva la possibilitat que ofereix una alternativa com Paper de Vidre, perquè ja se sap que si qui se sent escriptor no pot donar sortida a allò que escriu, no completa el seu cicle de psicoteràpia a través de l'escriptura, i això pot ser perillós per a la seva estabilitat mental. És aquesta, sobretot, la importància del Paper de Vidre i d'altres papers que circulen per la xarxa, carregats de bones lletres que encara no han estat descobertes pel podrit món editorial. Algunes potser hi arribaran, d'altres es cansaran de no arribar-hi, i les més seguiran exposant-se a través d'aquestes iniciatives que tan bon servei fan a la higiene mental i que tan bé ens ajuden a demostrar, constantment, que moltes vegades la veritable literatura no és la que més ven sinó la que millor s'amaga, submergida, en el món de les revistes no vistes.

ENTREVISTA - LA DISSOLUCIÓ DELS LÍMITS

Perquè escrius?

Escriure és la meua psicoteràpia essencial. Escriure per no tornar-se boig o per mantenir a ratlla la bogeria. Perquè no sé fer una altra cosa, malgrat que faig veure que faig altres coses. I suposo, també, que per orgull, per mantenir-me en un camí que vaig decidir prendre de molt jove i voler demostrar-me que vaig escollir bé. I perquè malgrat el turment que significa escriure, la gratificació és enorme.

A LA PAU DEL CRANC, el teu últim llibre de poesia, el llenguatge té molta força expressiva, i ahora és molt treballat. No tens por de crear barreres a la comprensió del lector?

He optat cada vegada més per una poesia críptica, que requereix de part del lector una actitud desperta. La poesia que ho dóna tot fet, així com la poesia sincera, em semblen, i en això em recolzo en Barthes, poesia dolenta. Crec que la poesia contemporània ha abandonat d'una manera definitiva el discurs prosaic i cada vegada més es recolza en la força de la paraula, sovint d'una sola paraula, que esdevé símbol i al voltant de la qual la resta de sintaxi del llenguatge fa només de coixí per recolzar l'expressivitat d'aquesta paraula. Els poemes han passat, o haurien d'haver passat, de ser relat a ser idea, i això crea una barrera en el lector si el lector no entén que no és la intenció significativa de l'autor el que cal buscar, sinó la pròpia, és a dir, la del propi lector. Tants lectors, tantes lectures. És com aproximar-se, humilment, al llenguatge musical.

Sempre es pot innovar en poesia?

Cal innovar en poesia. Tot ha estat dit. I dit molt millor del com ho podem dir nosaltres. Per això, el que cal són maneres noves de dir, de significar, de donar sentit al llenguatge fent-lo veritablement comunicatiu. En aquest aspecte la poesia té encara moltes coses per aprendre dels canvis que he experimentat el món de les arts plàstiques i el món de la música en el darrer segle. La poesia també ha expressat les seves formes d'avantguarda, però encara es pot anar molt més lluny i això passa per la interrelació de les arts i fins i tot per la confusió i la dissolució dels límits.

La paraula "carculla", que surt als teus poemes, i al teu e-mail, quina importància té per a tu?

Bé, això és anecdòtic. Sóc molt aficionat, quasi obsessivament, al món de les cloïsses de mar, cargols i petxines, i carculla és una paraula quasi oblidada del món que designa aquestes fantàstiques

manifestacions arquitectòniques i de disseny que produeix la natura. És una paraula sonora que defineix, també, a parer meu, el món en el qual es tanca l'escriptor per observar el món protegint-se'n, per poder parlar-ne. Els cargols de mar, com els de terra, per més que es tanquin a la seva closca sempre queda el forat, que és com una finestra des de la qual es manté el contacte amb l'exterior. La solitud de l'artista és com la que es pot viure a l'interior de la carculla.

La teva novel·la MALA VIDA parla d'un personatge jove frustrat, de nom H. Tu has dit que t'identifiques amb una generació que ha arribat tard a tot arreu. Però aquesta mateixa generació no vol arribar també molt aviat als llocs al mateix temps?

Suposo que tothom té pressa per arribar als llocs on ha decidit que voldria arribar. Però la meua generació és la generació del "baby boom" o com se digui. Vam néixer quan el franquisme ja agonitzava i no vam poder ser antifranquistes. Vam viure la transició amb l'edat justa per rebre quatre plantofades però sense l'edat per participar-hi activament. Els primers càrrecs de tot tipus (culturals, polítics, etc.) quan vam tenir edat per ocupar-los ja estaven ocupats pels espavilats de la generació dels setantes, l'anterior a nosaltres. No sabíem què fer amb la nostra ideologia, amb la nostra no acceptació de la societat que havíem heretat. Què fer? O prendre el recte camí de la feina segura, el matrimoni, la hipoteca i els fills imitant el model aburguesat dels nostres pares però sense la lluita dels nostres pares per aconseguir-ho, o ser uns perduts i uns desorientats com H.

Per construir el model de prosa tens referents en català?

Sincerament, no tinc cap model en català. Penso que és tot just ara que hi comença a haver escriptors catalans amb un model de llengua a tenir en compte (Jordi Puntí, Francesc Serés, i una mica més veterans poca cosa més que Quim Monzó o Sergi Pàmies), i abans de tot això ens hauríem de remuntar a la prosa meravellosa de Sagarra o a les traduccions de Carner per trobar un català que pogués ser model literari.

I de fora d'aquí?

Sí que tinc models, però són de dubtosa fiabilitat perquè moltes vegades, com en el cas de Thomas Bernhard, els he mamat a través de traduccions. Però et podria parlar de Capote, Auster, Flaubert, Kafka, Proust, Beckett, Mann, Canetti, Dostoievski, Calvino, Yourcenar, Woolf, Nabokov, i un llarguíssim etcètera com a configuradors del meu model narratiu.

La política cultural sempre estarà en confrontació amb el creador?

Si existeix política cultural, sí. Perquè si el creador passa a formar part del proteccionisme de la política cultural esdevé artesà i el seu producte cultural es converteix en producte de consum. En tenim exemples claríssims. A casa nostra, però, fa massa anys que no hi ha política cultural i si n'hi ha és lamentable i està fent molt de mal a molts nivells.

Explica'ns una mica el teu projecte de restaurant (RÀDIO OHM, Muntaner, 55, Barcelona).

Ràdio Ohm neix com un projecte que creu en la desaparició de límits en el món de l'art. El primer projecte cultural del restaurant és el de fer una cuina excel·lent i poder-la degustar en un ambient propici on la part visual i sonora siguin no complement ideal sinó part mateixa del plaer de menjar i veure. L'ambientació estètica del local i la programació musical hi són essencials. També tindrem un espai, que dedicarem a fer recitals poètics, presentacions de llibres, sessions de dj's i accions de tot tipus.